

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

4039-2014 (041)

Vuoden 2014 talouden 2. osavuositarkastus

Tiivistelmä:

Toisen talousennusteen mukaan tilikauden 2014 alijäämäksi muodostuu 12,2 milj. euroa. Vuosikate-ennuste on 25,9 milj. euroa ja se jää 11,9 milj. euroa alle tavoitteen. Keskeiset syyt ovat sosiaali- ja terveystalouden sekä kasvatus- ja opetuslautakunnan nettomenojen ylittymisessä. Kiinteistöliikelaitoksen tulostavoite alittuu myyntivoittojen jäädessä alle tavoitteen. Lisäksi vuosikatetta budjetoidusta heikentää valtionosuustulojen ennakoitua pienempi kertyminen.

Kh § 345

Talouden ja rahoituksen vastuualue, johtaja Jukka Laiho ja laskentapäällikkö Seija Liinoja 11.9.2014:

Tulosennuste

Toisen talousennusteen mukaan tilikauden alijäämäksi muodostuu 12,2 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna alijäämä tulee olemaan 1,1 milj. euroa suurempi. Huhtikuussa kaupunginvaltuusto päätti sopeuttavista talousarviomuutoksista. Muutettuun talousarvioon verrattuna alijäämä olisi 6,7 milj. euroa suurempi. Keskeiset syyt ovat sosiaali- ja terveystalouden nettomenojen 8,8 milj. euron sekä kasvatus- ja opetuslautakunnan nettomenojen 0,8 milj. euron ylittymisessä. Kiinteistöliikelaitoksen liikeylitykset + poistot – tavoite alittuisi 4,4 milj. euroa myyntivoittojen alittuessa. Myös valtionosuustulojen alittuvat. Edellä mainittuja kattaa rahoitustuottojen ja satunnaisten tuottojen talousarviotavoitetta parempi toteutuminen.

Toimintatuottoja ennustetaan kertyvän yhteensä 484,1 milj. euroa. Toimintatuottoja kertyisi 1,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Toimintakulut nousevat 1 475,6 milj. euroon. Ylitystä talousarvion toimintamenoihin verrattuna tulee olemaan 9,2 milj. euroa ennusteen toteutuessa. Toimintakuluihin sisältyvät omaan investointirakentamiseen liittyvät valmistusmenot (oma työ ja materiaali). Em. menot on oikaistu tuloslaskelman Valmistus omaan käyttöön – rivillä ja aktivoitu taseen omaisuuden lisäykseksi. Kaupungin toimintakulut oikaistuna valmistus omaan käyttöön – erällä ylittyvät 9,8 milj. eurolla.

Nyt tehdyn tilinpäätösennusteen mukaan kaupungin nettomenot (toimintakate) on 985,5 milj. euroa (1. ennusteessa 984,1 milj. euroa). Nettomenot toteutuvat ennusteen mukaan 11,4 milj. euroa talousarviota suurempana. Talousennusteen nettomenot ovat 1,2 prosenttia suurempi kuin muutetun talousarvion 2014 nettomenot.

Talousarvion 2015 ja taloussuunnitelman 2015–2018 valmisteluohjeiden mukaan kaupungin vuoden 2015 toimintakate saa olla - 977,2 milj. euroa. Nyt tehdyn ennusteen mukaan toimintakate (nettomenot) on 8,3 milj. euroa suurempi kuin vuoden 2015 suunnitteluluku.

Mikäli talous toteutuu ennusteen mukaan, olisivat nettomenot (toimintakate) 4,7 prosenttia suuremmat kuin tilinpäätöksessä 2013 (vertailuluvusta eliminoi-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

tu kaupunginteatterin ja ammattikorkeakoulun luvut). Toimintakulujen kasvun taustalla on mm. työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvu sekä sairaanhoitopiirin maksuosuuden kasvu. Hyvinvointitoimialan arvion mukaan kaupungin maksuosuus sairaanhoitopiirille on noin 6 prosentin kasvussa tilinpäätökseen 2013 nähden. Heikko työllisyystilanne kasvattaa työmarkkinatuen kuntaosuuksia viime vuoteen verrattuna. Työmarkkinatuen kuntaosuuden asiakasmäärä on noin 500 henkilöä suurempi kuukaudessa kuin v. 2013. Hyvinvointitoimialan toimintakulut kasvaisivat 3,3 prosenttia talousennusteen toteutuessa (nettomenojen kasvu 4,0 %). Sivistystoimialan toimintakulujen kasvuennuste on 2,6 prosenttia (nettomenojen kasvu 2,0 %).

Vuoden 2014 verotuloennustetta on nostettu toukokuun ennusteesta. Nyt verotuloja ennustetaan kertyvän budjetin mukaisesti eli 710,5 milj. euroa. Valtionosuustuloihin ennustetaan 2,8 milj. euron alitusta. Valtionosuusleikkaukset ovat oletettua suuremmat.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan vuosikate on 25,0 milj. euroa. Vuosikate tulee ennusteen mukaan olemaan 11,9 milj. euroa budjetoitua heikompi. Vuosikate ei kata suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ennusteen mukaan ovat 54,6 milj. euroa. Tulorahoitus heikkenee merkittävästi tilinpäätöksen 2013 tulorahoituksesta. Vuosikateprosentti putoaa (organisaatiomuutoksilla oikaistun) tilinpäätöksen 81,2 prosentista 45,8 prosenttiin. Talousarvion tavoite oli 64,7 prosenttia (alkuperäinen talousarvio 55 %).

Ennusteen satunnaisiin tuottoihin sisältyy mm. kiinteistöjen välillisen omistamisen järjestelyihin liittyviä myyntivoittoja 9,0 milj. euroa sekä osakkeiden myyntivoittoja 1,8 milj. euroa.

Tilikauden tulos on ennusteen mukaan 18,8 milj. euroa alijäämäinen.

Poistoeron, varausten ja rahastojen muutosten jälkeen tilikaudelta kertyy alijäämää 12,2 milj. euroa. Alijäämäennuste on pienentynyt toukokuusta annettusta ennusteesta 7,5 milj. euroa. Tulosta edellisestä ennusteesta on parantanut verotulojen, nettorahoitustuottojen sekä satunnaisten tulojen kasvu. Huolestuttavaa on nettomenojen kasvu edellisestä ennusteesta.

Investoinnit ja omaisuuden luovutukset

Tilinpäätösennusteen mukaan kaupungin investointimenot vuonna 2014 tulevat olemaan yhteensä 85,6 milj. euroa. Ennustetta on pienennetty 8,5 milj. euroa toukokuun ennusteesta. Nyt tehdyn ennusteen mukaan vuoden 2014 investointimenot ovat 12,1 milj. euroa talousarviossa hyväksytyä pienemmät. Omaisuuden luovutustuloja toteutuu ennusteen mukaan noin 40,0 milj. euroa. Omaisuuden luovutustulot alittuvat 16,5 milj. euroa. Kaupunginhallituksen talousarvion luovutustuloihin merkittiin 15,0 milj. euron luovutustulo myöhemmin kohdistettavana myyntieränä. Em. myyntierät liittyvät uudistamisohjelman 1:ssä hyväksytyihin kohteisiin. Kohteet ovat mukana kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan vuoden 2014 talousarvion omaisuuden luovutustuloissa. Kohteiden kauppahinta-arviot tarkentuivat kiinteistöliikelaitoksen talousarvion valmistuttua ja erotus merkittiin kaupunginhallituksen talousarvioon. Luovutustulot sisältyvät kiinteistöliikelaitoksen omaisuuden luovutustuloennusteeseen. Lisäksi kaupunginhallituksen luovutustuloihin sisällytetty teatterirakennusten 3,4 milj. euron myyntitulo ja järjestelyyn liittyvä vastaavan suuruinen investointimeno on tässä vaiheessa jätetty ennusteesta pois. Edellä mainitut erät tarkentuvat 3. talousennusteessa kun järjestelyt on saatettu loppuun. Nettoin-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

vestoinnit tulevat olemaan 35,5 milj. euroa, jolloin talousarvion nettoinvestoinnit ylittyisivät 4,9 milj. eurolla.

Rahoitus

Toiminnan rahavirta toteutuu 10,1 milj. euroa positiivisena. Tavoitteesta jäädään lähes 8 milj. euroa.

Investointien rahavirta tulee olemaan 35,5 milj. euroa negatiivinen. Nettoinvestoinnit tulevat ennusteen mukaan olemaan 4,9 milj. euroa budjetoitua suuremmat. Omaisuuden luovutustulotavoitteen alittuminen heikentää investointien rahavirtaa suunnitellusta. Toisaalta investointien siirtyminen vähentää vuoden 2014 investointimenoja. Investointien omahankintamenosta (investointimenot - rahoitusosuudet) katetaan vain noin 33 prosenttia (talousarviota-voite 42,3 %). Loput jää rahoitettavaksi omaisuuden myyntituloilla, lainalla tai kassavaroja vähentämällä.

Toiminnan ja investointien rahavirran ennuste on 12,8 milj. euroa budjetoitua heikompi.

Antolainausennuste on 63,0 milj. euroa. Antolainaus ylittyy nyt ennusteeseen sisältyvän, välillisen omistamisen järjestelyihin liittyvän lainan johdosta. Antolaina ei sisälly talousarvioon 2014 ja sitä koskeva määrärahan korotus valmistellaan em. järjestelyihin liittyvän kaupan yhteydessä.

Toisessa talousennusteessa kaupungin lainakannan kasvuksi on merkitty 50,0 milj. euroa. Talousarvio mahdollistaisi kasvuksi 65,0 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista korollista lainaa nostetaan ja pitkäaikaisia lainoja lyhennetään talousarvion mukaisesti. Toiminnan ja investointien nettokassavirtaa on suunniteltu katettavaksi vähentämällä vuoden 2013 lopulla vahvistunutta kassaa. Siksi korollisten lyhytaikaisten lainojen ennustetaan nyt vähenevän ja lainakannan kasvu jäisi 15,0 milj. euroa budjetoitua pienemmäksi.

Tilinpäätösennusteen mukaan maksuvalmius heikkenee noin 26,7 milj. euroa. Rahoitusasemaa alkuperäisestä talousarviosta heikentää nettomenojen ylittyminen 11,4 milj. eurolla ja verorahoituksen alittuminen 2,8 milj. eurolla. Investointien nettokassavirta toteutuu ennusteen mukaan 4,9 milj. euroa suurempana. Lisäksi antolainaus toteutuu budjetoitua suurempana.

Toimialojen ja liikelaitosten toteutumisenennusteet

Kaupunginhallitus ja konsernihallinto:

Toiminnan painopisteet ovat olleet vuoden 2014 aikana uuden kaupunkistrategian valmistelussa ja sen mukana uudistetun sopimusohjausprosessin suunnittelussa ja käyttöönotossa. Talouden osalta keskeisiä osa-alueita ovat olleet uudistamisohjelman jatkotoimenpiteiden suunnittelu sekä taloudellisesti haasteelliseksi muuttuneen toimintaympäristön analysointi. Analyysi on johtanut osana uudistamisohjelman valmistelua käynnissä olevien uudistamistoimenpiteiden arviointiin, yt-menettelyn käynnistämiseen sekä toimintoanalyysin syventämiseen.

Kokonaisuudessaan konsernihallinnon vuoden 2014 toteuman ennustetaan alittavan talousarvion noin 2 miljoonalla eurolla. Konsernihallinnon ryhmien osalta olennaiset taloudellisen poikkeamat ovat kaupunkitason eläkevaraus-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

ten suunniteltua pienemmässä toteutumisessa. Myös hankkeista ja käyttötalousinvestoinneista siirtyy tilikauden ulkopuolelle osa vuodelle 2014 suunnitelluista kustannuksista. Palvelukeskusten osalta haasteita tuovat talousarvionmuutoksen myötä kohdistetut sopeutukset, joita ei näillä näkymin tulla kokonaan saavuttamaan. Palvelukeskuksen pyrkivät vastaamaan muuttuneeseen tilanteeseen kehittämällä ja sopeuttamalla toimintojaan esimerkiksi hinnoittelu- ja tuotteistamisprosessien yhtenäistämisen ja kehittämisen kautta.

Hyvinvointitoimiala, toimialajohtaja Riitta Liuksa:

Lastensuojelun tarpeen kasvu näyttäisi taittuneen. Lastensuojelun rakenneuudistus on käynnissä ja sitä vauhditetaan sosiaalityön organisaatio- ja toimintatapamuutoksilla. Perhesijoitukset ovat lisääntyneet aikaisempia vuosia enemmän, mutta ei vielä tavoitetta vastaavasti. Nuorten osuus uusissa huostanotoissa on poikkeuksellisen suuri, mikä osaltaan vaikeuttaa perhehoidon laajenemista. Heikko yleinen työllisyystilanne on lisännyt nopeasti nuorten työttömyyttä. Nuorisotakuun mukaiset toimenpiteet ovat käynnissä, mutta työttömyyden kasvu syö niiden vaikutuksia. Nuorten tuetusta asumisesta saadut kokemukset ovat erittäin lupaavia. Heikko taloustilanne näkyy myös työikäisten työllisyysasteen laskuna. Työllisyystilanne näkyy sosiaali- ja terveyspalveluiden käytössä tarpeen kasvuna, mutta toistaiseksi tilanteen heikkeneminen ei ole aiheuttanut toimeentulotukimenojen kasvua. Palvelumuotoiluhanke on käynnissä ja sen alustavat tulokset ovat lupaavia. Palvelumuotoilulla on löydetty kustannustehokkaita toimintatapoja paljon palveluita käyttävien mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden hoidossa. Ikäihmisten osalta palvelurakenteen muutos etenee aikataulussaan ja samalla +75-vuotiaiden kotona asumista on tuettu siten, että tavoitearvot ollaan saavuttamassa. Ympäristö- ja terveyspalveluiden hoitoon siirtymisen keski-ikässä on saavutettu hyvä taso. Suurten lainsäädäntömuutosten lausuntokierrokset ovat meneillään.

Työvoiman käyttö tammi-heinäkuussa 2014 on jonkin verran korkeammalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Henkilöstömenot ovat kuitenkin kokonaisuutena arvioiden alittamassa budjetoidun. Palveluiden ostojen osalta kustannukset ylittävät selvästi talousarvion. Asiakaspalveluiden ostot ylittävät talousarvion 15,7 milj. euroa ja suurimmat poikkeamat ovat erikoissairaanhoidon ostopalveluissa (Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri +7,5 milj. euroa, josta talousarvioiden ero on 4,8 milj. euroa ja lisääntynyt käyttö ja siirtoviive- ja sakkomaksut 2,7 milj. euroa), erikoissairaanhoidon muissa ostopalveluissa (mm. valtion mielisairaalat +1,5 milj. euroa), sosiaalityön ostopalveluissa ja (+5,5 milj. euroa, avohuollon sekä huostaan otettujen ostopalvelut), sekä suun terveydenhuollon ostopalveluissa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden asiakasmäärä kasvaa edelleen ja euromääräinen ennuste vuodelle 2014 on 14,9 milj. euroa, joka ylittää talousarvion noin 3 milj. euroa. Perustoimeentulotuen kustannukset laskevat Turussa edelleen. Talousarvion nettopoikkeama on noin 8,8 milj. euroa.

Sivistystoimiala, toimialajohtaja Timo Jalonen:

Toiminnan painopisteenä on ollut lakisäateisten palvelujen tuottaminen. Palvelujen kysynnässä on ollut lievää kasvua. Ulkoista rahoitusta on saatu merkittävästi erityisavustuksena perusopetuksen opetusryhmien pienentämiseen, koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä nuorten aikuisten osaamisohjelmaan. Näiden erityisavustusten määrä tulee näillä näkymin tulevaisuudessa vähenemään.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

Toimialan ylitysennuste vuodelle 2014 on noin 840.000 € (0,3 %). Suurimpana poikkeamana on varhaiskasvatuksen palvelusetelin käytön ylitysennuste n. 600.000 eurolla. Setelin käyttö on lisääntynyt noin 160 lapsella. Myös lasten kotihoidon tuen käytön ennustetaan ylittyvän n. 750.000 eurolla. Vastaavasti oman toiminnan henkilöstökuluihin ennustetaan alitusta n. 730.000 euroa. Ammatillisen koulutuksen osalta menopaineita kasvattavat sekä Taitaja2015 –kisojen järjestelyt sekä lomapalkkajaksotusten kohdistuminen tulosalueille ja aikuiskoulutuksen osalta erityisesti uusi, aloitettu toiminta, johon ei ole osoitettu talousarviomäärärahaa.

Vapaa-aikatoimiala, toimialajohtaja Minna Sartes:

Liikuntalautakunta on vuoden kuluessa keskittynyt vahvasti talouden tasapainottamistoimiin. Näiden seurauksena on nostettu liikuntapaikkojen käyttömaksuja ja tilavuokria sekä leikattu seura-avustuksia ja liikuntapalveluita esim. Lausteen uimahallin vuokrasopimus on purettu 1.9.14 alkaen. Lisätuloista ja menoleikkauksista huolimatta liikuntalautakunta ylittää budjetin 115.000 eurolla. Poikkeuksellisen kuumen heinäkuun ansiosta maaumalat saavuttivat korkeat asiakasmäärät ja maksutulot. Henkilöstön osalta saavutetaan liikuntapalveluille asetettu tavoite 98 htv.

Vapaa-aikatoimialan toimintatuotot ylittyvät ennusteen mukaan 604.000 euroa ja toimintakulut ylittyvät 329.000 euroa. Toimintakate on 275.000 euroa positiivinen.

Liikuntalautakunnan toimintakatteen ennustetaan ylittyvän. Liikuntalautakunta päätti kokouksessaan 15.4.2014 talouden tasapainottamisesta ja lisäleikkauksista kokouksessaan 17.6.2014. Päätösten vaikutuksesta tulot kasvavat 495 000 € vuonna 2014. Toimintatuotot jäävät budjetoidusta edelleen noin 430 000 €. Tästä syystä lisätulojen ohella liikuntalautakunta päätti yhteensä 315 000€ menoleikkauksista. Toimenpiteistä ja päätöksistä huolimatta liikuntalautakunnan ennuste näyttää alkuvuoden perusteella ylittyvän 115 000 eurolla.

Muiden palvelualueiden talousarviot toteutuvat suunnitellusti ja 1. uudistamisohjelman mukaisesti. Käyttöomaisuusinvestoinnit toteutuvat suunnitellusti.

Alkuvuoden toteuman perusteella uimaloissa saavutetaan tavoitteita parempi käyntimäärä. Kirjastokäynneissä päästään tavoitteeseen. Orkesterin kuulijoissa ja museoiden kävijöissä on lievää laskua edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Kiinteistötoimiala, toimialajohtaja Jouko Turto:

Kiinteistöliikelaitoksen toimintaympäristö on kehittynyt viime vuosina voimakkaasti. Rakennetulla ympäristöllä sekä kiinteistöjen ylläpidolla ja käytöllä on huomattava vaikutus niin taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin kuin ympäristökysymyksiinkin. Rakennetulla ympäristöllä on myös suuri painoarvo kestävän kehityksen edistämiseksi koko yhteiskunnan tasolla.

Kiinteistöliikelaitoksen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on edennyt tähän saakka suunnitelmien mukaisesti. Investointimenot toteutuvat kokonaisuutena alle talousarvion.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	6
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

Taloudellisten tavoitteiden osalta rakennusten ja osakehuoneistojen myynnit/myyntivoitot toteutuvat talousarvion mukaisesti. Tonttien osalta tavoite ei kuitenkaan täysin täyty. Tonttien myyntivoitot näkyvät tuloslaskelmassa muissa toimintatuotoissa ja se, että myyntivoittoa ei tule budjetoidusti, vaikuttaa n. 4 milj. euroa negatiivisesti suunnitteluluvun toteutumiseen.

Ympäristötoimiala, toimialajohtaja Markku Toivonen:

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnan toiminta ja talous ovat toteutuneet ilman poikkeamia. Vuoden 2014 loppuun on ennustettu noin 200.000 euron ylijäämää johtuen erityisesti rakennusvalvonnan tulojen ennustetusta ylityksestä sekä toimialan menojen alittumisesta.

Lautakunnan ja toimialan vaikuttavin toiminta on kaavoitus. Joidenkin hankkeiden kohdalla on viivettä johtuen erilaisista lisäselvitystarpeista (mm. Lentokentän ympäristön osayleiskaava). Yli toimialarajojen ulottuvissa prosesseissa esiintyy myös viivettä muiden osallisten toimesta.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tavoitteeksi asetettua 1 milj. euron tulonlisäystä ei tulla saavuttamaan yleisen matkamäärän laskun takia. Turun sisäisen liikenteen matkamäärä on laskenut koko kevään 2014. Lautakunta pysyy todennäköisesti silti budjetissa linja-autoliikenteen kokonaiskustannusindeksin maltillisen kasvun ja jo päätettyjen säästötoimenpiteiden takia.

Rakennuslautakunnan ja Turun kaupunkiseudun jätehuoltolautakunnan talous toteutuu budjetin mukaisesti.

Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta, pelastusjohtaja Jari Sainio:

Palvelutasopäätöksen mukainen palvelutaso pystytään tuottamaan budjetin puitteissa. Raskaankaluston täysimääräisiin investointeihin liittyy epävarmuus, joka johtuu valtionavustusten poistumisesta sekä yleisestä hintojen noususta.

Ensihoidon palvelut pystytään tuottamaan sopimuksen mukaisesti, mutta tulevien muutosten vaikutusta (uusi palvelutasopäätös) ei ole tiedossa.

Vesiliikelaitos, liikelaitosjohtaja Irina Nordman:

Vesihuoltolain ja MRL:n muutos hyväksytty 22.8.2014 ja laki tulee voimaan 1.9.2014. Laissa kielletään hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin, joten suunnitellun kaltaiselle ohjaavalle maksukorotukselle ei ole tarvetta. Vesiliikelaitos ei ole viranomainen ja lain valvonta ja lainvastaisen toiminnan sanktiot on päätettävä muissa toimielimissä. Virallisella sekaviemäröntialueella voidaan korotusta edelleen käyttää, mutta maksu pitää suhteuttaa lainvastaisen toiminnan sanktioihin.

Erillisviiemäröinnin lisääminen ja viemäriverkoston saneeraaminen ovat edenneet suunnitelmallisesti. Mittarien lopullinen toteutuminen riippuu vuoden sateisuudesta, sateiden ajoittumisesta ja yksittäisten sadekuurojen ajallisesta ja paikallisesta kohdentumisesta.

Asiakaspalvelujärjestelmän uusimishanketta ei ole toistaiseksi projektoitu. Asiaa käsitellään IT-palveluiden kanssa ensimmäisen kerran syyskuussa.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	7
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

Seudullisen vesihuolto-yhtiön valmistelu on edennyt suunnitelmallisesti.

Uudisinvestointien osalta Hirvensalon koulun kohdetta ei ole vielä aloitettu ja hanke siirtyy merkittävässä määrin seuraavalle vuodelle. (tavoite punainen).

Käyttötalouden ohjeluku saavutettaneen, vaikka liittymismaksu- ja asennustulot ovat tavanomaista alhaisemmat. Säästöt ovat syntyneet pääasiassa jätevedenpuhdistuspalvelujen ostossa. Myös talousveden valmistukseen ja ostoon varatuissa menoissa saavutetaan säästöjä.

Uudistamisohjelman toimenpiteiden seuranta

Käynnissä olevalle taloussuunnitelmakaudelle hyväksytyjen uudistamisohjelman toimenpiteiden toteutumista seurataan osavuositarkastusten yhteydessä. Vuoden toisessa osavuositarkastuksessa on päivitetty jokaisen toimenpiteen osalta riskit sekä nettovaikutusennuste.

Alun perin vuodelle 2014 kohdistuva kaupungin taloudellista asemaa parantava tavoite oli 27,8 miljoonaa euroa. Päivitetty nettovaikutusennuste kuluvalle vuodelle on 14,7 miljoonaa. Edelliseen arviointiin verraten ennuste on heikentynyt sekä kuluvaan että seuraavan vuoden osalta. Arvio vaikutuksista on heikentynyt vuosien 2014-2016 osalta 15,2 miljoonaa (-20%).

Nettovaikutus				Yhteensä
<i>(miljoonaa euroa)</i>	2014	2015	2016	2014-2016
Alkuperäinen arvio	-27,8	-28,1	-21,7	-77,6
Ennuste 8.9.2014	-14,7	-23,1	-24,6	-62,4
Poikkeama -eur	-13,1	-5,0	2,9	-15,2
Poikkeama -%	-47 %	-18 %	13 %	-20 %

Toimenpiteistä 69 prosenttia etenee aikataulussa, mutta vain noin kolmasosassa ei ole toiminnallista ja/tai taloudellista riskiä. Valittavan monen toimenpiteen osalta riskejä ei ole vielä kyetty arvioimaan.

Myynti ja takaisinvuokraukseen – liittyvä toimenpide on irrotettu suuren kokonsa vuoksi edellisestä taulukosta ja sen arvioidaan etenevän aikataulussa.

Yhteenvedonä käynnissä olevien toimenpiteiden osalta voi todeta, että toimenpiteiden käynnistäminen on viivästynyt ja osa toimenpiteistä on siirtynyt toteutettavaksi suunniteltua myöhemmin. Tästä syystä myös niistä saatavat hyödyt ovat siirtyneet. Arvio saatavista hyödyistä on heikentynyt merkittävästi, minkä lisäksi puolet toimenpiteistä sisältää toiminnallista ja/tai taloudellista riskiä.

Kaupunginjohtaja Aleksi Randell 11.9.2014:

Toisen talousennusteen mukaan tilikauden alijäämäksi muodostuu 12,2 milj. euroa. Alijäämäennuste on pienentynyt toukokuusta annetusta ennusteesta 7,5 milj. euroa. Tulosta edellisestä ennusteesta on parantanut verotulojen, nettoraahoitustuottojen sekä satunnaisten tulojen kasvu. Huolestuttavaa on nettomenojen kasvu edellisestä ennusteesta. Toimialojen toimenpiteet talousarviotavoitteiden saavuttamiseksi eivät kaikilta osin ole olleet riittäviä. Nettomenojen ylitysennustetta ei ole saatu pienennettyä ensimmäisestä ennus-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	8
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

teesta, vaan ylitysennuste päinvastoin on kasvanut. Yleinen taloustilanne ja työttömyyden kasvu näkyvät ennusteessa. Heikko työllisyystilanne on kasvatanut työmarkkinatuen kuntaosuuden asiakasmäärää ja siten työmarkkinatuen kuntaosuuksia viime vuoteen verrattuna Uhkatekijä talousarviotavoitteiden saavuttamiselle on myös erikoissairaanhoidon kustannustason kasvu viime vuodesta. Hyvinvointitoimialan selvityksen mukaan tehokkuus ja tuottavuus on lisääntynyt, mutta ulkoiset kustannukset (asiakaspalvelut) kasvavat nopeasti. Turun kaupunki on toistuvasti esittänyt Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille, että tasapainottamistavoite (keskimääräinen vuosikasvu 3,8 prosenttia vuoteen 2021 saakka) ei ole mahdollinen eikä kestävä kaupungin talouden kannalta. VSSHP:n oman budjetin kasvu Turun maksuosuudelle vuodesta 2013 vuoteen 2014 oli + 4,2 prosenttia (ilman ensihoitoa) ja toteutuman muutos tulee olemaan yli 5,1 prosenttia. Vuodelle 2015 saatu budjettiehdotus on vuoden 2014 talousarvioon nähden 6,3 milj. euroa eli noin 3,5 prosenttia suurempi, mutta vuoden 2014 toteutumaan nähden vain noin 3 milj. euroa ja 1,6 prosenttia suurempi. Palveluiden käyttö noudattaa pääosin sovittuja linjauksia. Tulevien vuosien tiedossa olevat investointitarpeet eivät Turun kaupungin näkemyksen mukaan ole toteutettavissa nykyisen sopeuttamisohjelman mukaisilla kasvuilla eikä Turun kaupungilla ole mahdollisuutta lisäpanostuksiin. Käytännössä omaa toimintaa supistetaan vuosina 2015 – 2016 eikä sairaanhoitopiiriin nykyinen sopeuttamisohjelma näytä riittävältä.

Valtionosuuksien oletettua suuremmat leikkaukset pienentävät tulorahoitusta budjetoidusta.

Vuosikate tulee ennusteen mukaan olemaan 11,9 milj. euroa budjetoitua heikompi. Keskeiset syyt ovat sosiaali- ja terveyslautakunnan nettomenojen 8,8 milj. euron sekä kasvatusta ja opetuslautakunnan nettomenojen 0,8 milj. euron ylittymisessä. Kiinteistöliikelaitoksen tulostavoite likeylijäämä + poistot alittuu 4,4 milj. euroa myyntivoittojen alittuessa. Kiinteistöliikelaitoksen toimintatuotoihin kuuluvien myyntivoittojen alitusta kattaa satunnaisissa tuotoissa esitetävien myyntivoittojen ylitys. Yhteenlaskettu myyntivoittotavoite alittuu 1,0 milj. eurolla. Myös valtionosuustulojen alittuvat. Tulorahoitus heikkenee merkittävästi tilinpäätöksen 2013 tulorahoituksesta. Vuosikateprosentti putoaa tilinpäätöksen 81,2 prosentista 45,8 prosenttiin.

Kaupunginhallitus päätti 24.6.2014 § 288, että sosiaali- ja terveyslautakunnan tulee 15.9.2014 kaupunginhallitukselle annettavaan toiseen osavuosikatsaukseen sisällyttää selvitys lisätoimenpiteistä ja niiden taloudellisista vaikutuksista talousarviossa pysymiseksi. Selvitys lisätoimenpiteistä ei ole valmistunut em. aikataulussa. Hyvinvointitoimiala on 26.8.2014 § 213 raportoinut sosiaali- ja terveyslautakunnalle, että toimenpiteiden arviointi on meneillään ja ne liittyvät uudistamisohjelman tasapainottamistavoitteisiin sekä tulevien vuosien taloussuunnitelmaan.

Kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan tehtäväksi annettiin kaupunginhallitukselle annettavaan toiseen osavuosikatsaukseen sisällyttää selvitys kiinteistöjen myyntiennusteesta ja myyntivoittojen toteutumisenennusteesta sekä selvitys lisätoimenpiteistä ja niiden taloudellisista vaikutuksista talousarviossa pysymiseksi, mikä myyntivoittotavoitteet uhkaavat alittua. Selvitys sisältyy kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan käsittelyssä 27.8.2014 olleeseen vuoden 2013 toiminnan ja talouden kehittymisen raportointiin. Kiinteistöliikelaitoksen selvityksen mukaan rakennettujen kohteiden myynnistä täysin löydy ratkaisua toimialan tulostavoitteen saavuttamiseksi vuonna 2014, vaikka resursseja on kohdennettu em. kohteiden myyntiin. Kiinteistötoimiala on nostanut esille lisätoi-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	9
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

menpiteenä talousarviossa pysymiseksi luopumisen kaupunginvaltuuston 15.12.1986 § 29 tekemästä yksipuolisesta päätöksestä peria ennen 1.1.1987 tehdyistä asuntotonttien vuokrasopimuksista vuokra kahden prosentin mukaan pääoma-arvosta sopimuksen mukaisen neljän prosentin sijaan. Totean, että em. toimenpiteen toteuttaminen vaatii kaupunginvaltuuston päätöksen. Asuntotonttien vuokria ei voi takautuvasti nostaa, jolloin vuokrien mahdollisella nostolla ei voi vaikuttaa vuoden 2014 tulotavoitteiden saavuttamiseen.

Nyt tehdyn ennusteen mukaan kaupungin nettomenot ovat 8,3 milj. euroa suuremmat kuin vuoden 2015 nettomenoksi on talousarvion valmisteluohjeissa vahvistettu ja lähtökohdat taloussuunnittelukaudelle 2015–2018 ovat heikot. Loppuvuoden aikana on saatava käyttötalousmenojen kehitys laskuun. Syyt toimintatulojen vajaukseen on analysoitava ja etsittävä keinot toimintatulojen vajauksen ehkäisemiseen tai menojen sopeuttamiseen tulokehityksen mukaan. Kustannuskehityksen taittamiseen tähtäävien 1. ja 2. uudistamisohjelman toimenpiteiden toteuttaminen tavoitteiden mukaisesti ovat nyt erittäin tärkeitä, jotta talous saadaan tasapainoon. Toimintanalyysin avulla on löydettävä kestäviä ratkaisuja toiminnan ja talouden yhteensovittamiselle.

Ennusteen johdosta tehtävät talousarvion muutokset/päätökset:

Sosiaali- ja terveyslautakunnan tulee esittää kaupunginhallitukselle selvitys lisätoimenpiteistä ja niiden taloudellisista vaikutuksista talousennusteen nettomenojen 8,8 milj. euron ylitysennusteen kaventamiseksi.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan tulee esittää kaupunginhallitukselle selvitys lisätoimenpiteistä talousennusteen nettomenojen 0,8 milj. euron ylitysennusteen poistamiseksi ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa pysymiseksi.

Kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan sitovan tulostavoitteen 4,4 milj. euron alitus voidaan osittain kattaa satunnaisten tuottojen ylityksellä. Kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan tulee esittää selvitys toimenpiteistä myyntivoittotavoitteen 1,0 milj. euron alituksen kattamiseksi.

Sairaanhoitopiirin tulee tehdä uusi sopeuttamisohjelma ja lähettää se jäsenkunnille. Piirin tulee kiinnittää erityistä huomiota investointien mitoittamiseen ja rahoituskustannuksiin. Lisäksi piirin tulee pidättäytyä muista kuin toiminnan jatkuvuuden kannalta välttämättömistä investoinneista kunnes sote-uudistus on saatettu päätökseen.

Liite 1 Osavuosisikatsaus 2/2014

Liite 2 Uudistamisohjelman toimenpiteiden seuranta

Oheismateriaali 1 Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta 27.8.2014 § 461

Kaupunginjohtaja Aleksis Randell:

Ehdotus Kaupunginhallitus päättää merkitä osavuosisikatsauksen 2/2014 ja uudistamisohjelman seurannan tiedokseen ja

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	10
Kaupunginhallitus	345	15.09.2014	4	
Kaupunginvaltuusto	138	22.09.2014	8	

- että sosiaali- ja terveyslautakunnan tulee esittää 13.10.2014 mennessä kaupunginhallitukselle selvitys lisätoimenpiteistä ja niiden taloudellisista vaikutuksista nettomenojen 8,8 milj. euron ylitysennusteen kaventamiseksi

- että kasvatus- ja opetuslautakunnan tulee esittää 13.10.2014 mennessä kaupunginhallitukselle selvitys lisätoimenpiteistä ylitysennusteen poistamiseksi ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa pysymiseksi

- että kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan tulee esittää 13.10.2014 mennessä selvitys toimenpiteistä myyntivoittotavoitteen 1,0 milj. euron alituksen kattamiseksi

- että Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiriin tulee arvioida uudelleen sopeuttamisohjelmansa ja kiinnittää erityistä huomiota investointien mitoitukseen ja rahoituskustannuksiin

- että Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiriin tulee pidättäytyä muista kuin toiminnan jatkuvuuden kannalta välttämättömistä investoinneista kunnes sote-uudistus on saatettu päätökseen.

Lisäksi kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että osavuosikatsaus 2/2014 merkitään tiedoksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kokouksessa asiaa olivat selvittämässä johtaja Jukka Laiho, johtaja Pekka Sundman ja toimialajohtaja Riitta Liuksa.

Kv § 138

Liite 1 Osavuosikatsaus 2/2014

Liite 2 Uudistamisohjelman toimenpiteiden seuranta

Oheismateriaali 1 Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta 27.8.2014 § 461

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä osavuosikatsauksen 2/2014 tiedokseen.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.